

Förslag om samordnat institut

I slutet av januari 1964 tillkallades chefen för arbetarskyddsstyrelsen Otto Westling att som utredningsman undersöka och avge förslag om "förutsättningarna för en samordning av de yrkesmedicinska organen i stockholmsområdet och därmed sammanhängande frågor." Samtidigt kallades överdirektör Göran Karlén och docent Åke Lindgren Karolinska sjukhuset att vara experter i utredningen. Ytterligare ett antal sakkunniga har därefter biträtt utredningen inom skilda områden.

Redan den 30 december 1964 avlämnade generaldirektör Otto Westling med docent Åke Lindgren som sekreterare utredningens betänkande med förslag om inrättande av "Institutet för arbetshygien, yrkesmedicin och arbetsfysiologi".

Det kan förefalla som om utredningens uppgift skulle vara av begränsad eller lokal karaktär. Så är emellertid ingalunda fallet. Inom Stockholm och stockholmsområdet har under tidens lopp kommit att utveckla sig en rad institutioner av rikskaraktär.

Beträffande behovet av *yrkesmedicinska sjukhusenheter* avgav samme utredningsman i slutet

av juni 1963 ett betänkande till inrikesdepartementet. Utredningens förslag som därefter godkännts i riksdagen blev att yrkesmedicinska kliniker skall finnas utom i Stockholm, Lund och Göteborg även i Örebro, Umeå och Linköping.

De organ inom stockholmsområdet som nu varit föremål för en samordnande utredning är yrkeshygieniska avdelningen vid Statens institut för folkhälsan, yrkesmedicinska centralen vid Karolinska sjukhuset, yrkesdermatologiska kliniken vid Karolinska sjukhuset, yrkesmedicinska avdelningen vid Södersjukhuset och arbetsfysiologiska institutet, det senare med arbetslokaler och laboratorier förlagda till Gymnastiska centralinstitutet.

Yrkeshygieniska avdelningen vid Folkhälsan har i dag en personal på cirka 50 personer. Verksamheten är uppdelad på fyra sektioner som var och en förestås av en laborator. Det gäller kemiska, tekniska, medicinska och yrkesdermatologiska uppgifter.

Yrkesmedicinska centralen vid Karolinska sjukhuset har varit provisoriskt inordnad i sjukhuset och har haft hand om undersökning, behandling och forskning ifråga om yrkessjuk-

domar. Vid centralen har varit anställda 12 personer.

Yrkesmedicinska avdelningen vid Södersjukhuset lyder under Stockholms stads sjukvårdsstyrelse och är öppen för patienter från Stockholm.

Arbetsfysiologiska institutet i Stockholm tillkom 1955 på privat initiativ och utgör en självständig institution under ledning av en fristående stiftelse. Verksamheten har gällt samspelet mellan människa, arbete och arbetsmiljö.

En central institution för yrkeshygien, yrkesmedicin och arbetsfysiologi bör enligt det nu avlämnade förslaget ha som allmän målsättning att skapa underlag för optimala betingelser på arbetsplatsen. Detta bör leda till att individens arbetsfunktion förbättras och att produktionen höjs. Genom att minska arbetsbelastningen och vidta lämpliga åtgärder för att vidmakthålla ett gott hälsotillstånd och förebygga funktionsrubbing och sjukdom samt behandla redan inträffade fall av yrkessjukdomar kan man räkna med att den enskilda människans arbetskapacitet bevaras och förbättras.

För att kunna fullgöra sina uppgifter måste ett nära samarbete ske med berörda myndigheter, arbetsmarknadens parter samt med arbetsteknisk, administrativ och beteendevetenskaplig expertis. Den del av verksamheten som innefattar diagnostik och behandling av patienter bör bedrivas i nära anslutning till högdifferentierade sjukhus.

I syfte att skapa förutsättningar för institutets verksamhet i ett läge som kännetecknas av brist på personal och utbildningsresurser liksom på lokaler och instrumentella faciliteter, har utredningen övervägt olika lösningar. Som ett huvudalternativ har härvid gällt att utveckla yrkeshygieniska avdelningen vid Folkhälsan och inordna även institutets övriga avdelningar där. Det har redan tidigare fastslagits att yrkeshygieniska avdelningens verksamhet på ett avgörande sätt avviker från den vid Folkhälsans övriga avdelningar. Då de statliga anslagen gäller den totala verksamheten kommer styrelsen inför den svåra uppgiften att gradera var för sig berättigade men ojämförbara behov. Yrkeshygieniska avdelning-

en har under en lång tid fått sina anslag så beskurna att man saknat resurser att lösa bl. a. en stor del av de problem som främst varit av intresse för arbetsmarknadsparterna. Någon ekonomisk support från dessa har inte kunnat komma ifråga vid sidan av statsbudgeten, på grund av den organisation som institutet hittills haft.

Trots att den mest omfattande delen av det blivande institutets uppgifter f. n. handhas av yrkeshygieniska avdelningen vid Folkhälsan har utredningen av nämnda skäl och under intryck av pågående planläggning för Karolinska sjukhusets utbyggnad kommit till den uppfattningen att det nya institutet om möjligt bör förläggas till Karolinska sjukhusets område. Bland de nybyggnader som krävs kommer i första hand en yrkeshygienisk och en arbetsfysiologisk avdelning. Den kliniska verksamheten föreslås förlagd i direkt anslutning till Karolinska sjukhuset som en yrkesmedicinsk avdelning.

Utredningen föreslår att institutet skall vara direkt underställt socialdepartementet och ledas av en styrelse på 12 ledamöter. Ordförande och vice ordförande utses av Kungl. Maj:t. En ledamot skall utses av vardera arbetarskyddsstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, medicinalstyrelsen, medicinska fakulteten vid Karolinska institutet, direktionen för Karolinska sjukhuset, styrelsen för statens institut för folkhälsan, lärarkollegiet vid tekniska högskolan i Stockholm, landsorganisationen, arbetsgivareföreningen. Institutets chef skall också tillhöra styrelsen och vara verkställande direktör.

Verksamheten skall bedrivas på fyra avdelningar — en medicinsk, en teknisk, en kemisk och en arbetsfysiologisk avdelning, vardera fördelade på sektioner. Dessutom en kanslibyrå. Cheferna för sektionerna skall ha professors eller laborators ställning och kompetens. Bland respektive sektionschefer utses avdelningscheferna. Avdelnings- och sektionscheferna bildar ett kollegium som regelbundet sammanträder under ordförandeskap av verkställande direktören. Kollegiets uppgift skall vara att främja utvecklingsarbete och forskning samt utbildnings- och serviceverksamheten vid institutet.